

- Då vidare beslöts, att de många sedelslagen skulle i enskild liquid gå efter Petersburger-kurs, d. v. s. i förhållande till silfverrubeln, så afsåg väl äfven detta oförändradt myntvärde, såvidt omständigheterna skulle medgifva. Mot kursen fanns intet skydd. Men silfverrubeln blef äfven i detta hänseende grund- och hufvudmynt. När Rosenborg säger, att införandet af Mark silfver endast är en namnförändrig, är detta bedömande i vår tanke icke fullt exakt. En ny myntenhet infördes verkligen. Grundlagsenligheten häri hvilar derpå, att marken innehåller 43 1/2 ass finsilfver och att i kronans uppbörd m. m. insattes 4 mark i stället för 1 rubel, hvarigenom ett svenska specieriksdalerns myntvärde motsvarande myntvärde bibehölls.

71 HELSINGFORS DAGBLAD INNEHÅLLER EN ARTIKEL ...

Morgonbladet n:o 75, 31.III 1876

- Helsingfors Dagblad innehåller en artikel »Morgonbladsteorierna om guldmyntfots införande», som fortgår genom icke mindre än tre nummer af bladet.

Det är omöjligt att föra någon ordnad diskussion med en person, hvilken, såsom Dagbladsförfattaren, outtröttligt upprepar samma fraser, utan ens ett försök till något bevisande, samma påståenden om förmenta fakta, utan att förete de offentliga handlingar, som sägas innefatta dem, och hvilken, när han undantagsvis citerar, icke förmår läsa det citerade innantill, utan i dess ställe sätter ur luften gripna försäkringar.

- Så återkommer Dagbladet i ständigt nya vändningar till Borgå landtdags beslut om ryska silfverrubelns »skrot och korn», utan att det faller författaren in att i landtdagens beslut uppsöka denna fras – emedan den der icke finnes. Undransvärdt nog har författaren på vår anvisning hittat på Myntmanifestet 1809 och anför ur detsamma punkt 1:o och 12:o. I dessa läses: att rubelns »verkliga värde bör tjena till rättesnöre och mått vid jemförelsen och bestämmandet af alla öfriga nu uti cirkulation varande myntslags förhållande» – – samt att »Ryska silfvermyntet – – bör emottagas uti all handel efter dess faststälte och nuvarande värde» – – och detta skall nu bevisa, att landtdagen bestämde rubelns, kanske »ryska silfvermyntets», »skrot och korn», hvilken term icke alls i Manifestet förekommer, således äfven 50, 25, 20, 10 och 5 kopekstyckets vig. Men det af landtdagen »fastställte värdet», rubeln = 33 skilling 7 runstycken, hvarom punkt 2:o i Manifestet handlar, underlåter bladet visligen att tala om.

- En särskild *mention honorable* förtjenar Dagbladets definition på mynt: »intet annat är obligatoriskt betalningsmedel» – samt på skrot och korn: »det obligatoriska betalningsmedlets art och beskaffenhet». Enligt dessa definitioner bestämde således myntförordningen 1840, som gjorde ryska rubelssedlarna till obligatoriskt betalningsmedel, dessa sedlars skrot och korn. Man skall vara väl djerf för att söka plugga dylika dalkarlar i sina värda läsare.

Dagbladet har ingen föreställning derom, att ett land skall hafva eget metalliskt mynt, d. v. s. mynt öfverhufvud, för att kunna stadga något om dess skrot och korn. Sådant skedde för första gången i detta land genom manifestet »angående förändrad myntenhet för Storfurstendömet Finland» den 4 april 1860 samt förordningen den 12 juni 1860,

genom hvilka mark och pennistucken skrot och korn samt remedium bestämdes.

Men ehuru Dagbladet ihärdigt påbördar Borgå landtdag sagda, enfald att stadga om skrot och korn i ryska kejsaredömet's mynt, förklarar det ärade bladet på annat ställe, att ryska silfverrubelns upptagande i förordningen om myntreformen 1865 var inkonstitutionelt. Men då var ju Borgå landtdags beslut afskaffadt genom den berömda »nya grundsatsen i Finlands statsrätt».

Ty äfven denna grundsats omtröskar bladet fortfarande, men låter icke sina läsare se landtdagens 1863 beslut i frågan om garantin för hypoteksföreningens lån, hvilket beslut tröskningen gäller. Så mycket lättare har Dagbladsförfattaren att äfven häri *panna omiansa*. Han låter bondeståndet bifalla till propositionen med det vilkor, »att reformen också verkligen måste genomföras». Detta är nu blott en fri dikt. Ty bondeståndet gjorde, såsom Morgonbladets läsare haft tillfälle se, endast det förbehåll, att »Hypoteksföreningen skulle vara pligtig» att af lånet i Finlands bank deponera 8 miljoner mark, – visserligen en ren orimlighet ty garantin måste meddelas, förrän någon kunde veta, om hypoteksföreningen skulle få låna en enda mark. Icke heller låter författaren sina läsare veta, att i Myntförordningen 1865 orden landtdag eller ständer alls icke förekomma, medan i Manifestet 1809 landtdagens beslut uttryckligen åberopas – i händelse nemligen författaren själf råkar känna detta. Men dokumenternas lydelse är visst för honom en småsak. I öfrigt medger Dagbladet, att ständerna icke gjorde något förbehåll, och menar, att det icke heller behöfdes, emedan de hade regeringens goda löfte om myntreformen (nb. i händelse Finlands bank skulle erhålla de 8 miljonerna). I denna punkt angående förbehållets obehöflighet är det ärade bladet riktigt ifrigt i sin demonstration – såsom skulle vi yrkat på dess behöflighet, hvilket vi ingalunda gjort. Ty vi tro det skall dröja länge, förrän landtdagen förbehåller sig, att Hans Majestät icke må drista återtaga ett gifvet förordnande. Roligt är det att finna, huru nya grundsatser i Finlands statsrätt tillkomma derigenom, att ständerna finna det obehöfligt att göra några förbehåll.

Dagbladets långa ordgröt lemna vi derhän, ty sådant kan utan gagn för saken utdragas i oändlighet. Redan rubriken på Dagbladsartikeln visar, att författaren icke vill låta sina läsare veta, hvad Morgonbladets uppsats gällde, nemligen åtgärden att *utan guldmyntfot* hämma myntvärdets fallande och kursens, stigande. Föröfrigt plockar författaren spridda yttranden ur vår uppsats det ena här det andra der, och rangerar dem på sitt vis, allt med samma konst att läsa sju för tu. T. ex. då vi yttrat, att regeringen borde påbjuda guldmyntets »*mottagande*» i kronans uppbörd, förvandlar författaren detta till ett påbud om skyldighet för de betalande att betala med guldmynt; detta, ehuru vi upplysningsvis sammanställt sagda påbud med det om marksedlarnes *mottagande*. Huru är det möjligt att byta ord med en författare, som icke kan fatta skilnaden mellan rättighet och skyldighet i ett så enkelt förhållande!

Vi äro dock skyldige förklaring i en omständighet. Vi hade (i n:o 63) förutsatt, att guldmyntfot skulle anses för en nödvändig konsekvens af rättigheten för Finlands bank att inlösa sina sedlar med guldmynt, och därför tillagt: »Denna fråga» om guldmyntfot »kunde föreläggas ständerna och detta förbehåll vid åtgärdens vidtagande i författningen inflyta» – nemligen i författningen om sagda sedelinlösning. I vårt svar (n:o 67) till Dagbladets första kria åberopade vi mot dess föregifvande, att Morgonbladet anser att ständerna »hafva platt intet med saken att

skaffa», att vi uttryckligen sagt, att proklamerandet af guldmyntfot »bör föreläggas ständerna». Dagbladet angriper nu detta *bör* i motsats mot *kunde*. Vi vidhålla, att vi förklarar frågan böra föreläggas ständerna; ty ordet »kunde» afser uppenbarligen endast möjligheten att lemna banken den ifrågavarande rättigheten jemte det frågan om guldmyntfot såsom tillhörande landtdagen skulle framdeles afgöras. Förbehållet kunde eller kunde icke i författningen inflyta, allt efter som lämpligast anses, och emedan äfven en annan form kunde begagnas. För afsigtligt vanställande af denna vår mening vilja vi icke göra

10 Dagbladsförfattarens ansvarig. Men klart är, att ordet »kunde» icke afser ständernas berättigande.

I en hufvudsaklig punkt är Dagbladsförfattaren på det klara, nemligen i den, att beviljandet af rättighet för Finlands bank att inlösa sedlarna, betala sina skulder med guld, vore ett undantag från, hvad i myntförordningen 1865 stadgas för alla i gemen, att endast silfvermynt utgör lagligt betalningsmedel. Denna Dagbladsförfattarens utomordentliga klarsynhet är verkligen fägnande. Vi vilja tillägga, att åtgärden kunde jemföras med det nödtvungna återtagandet af bankens skyldighet att inlösa sina sedlar, (enl. Kejs. Instruktion 1840) hvarigenom

20 bankens tillvaro räddades. Skillnaden vore dock betydlig, emedan banken skulle fortfarande vara pliktig inlösa sedlarna med metalliskt mynt – men i guld till alla sedelinnehafvares stora glädje och belåtenhet.

Med afseende på möjligheten att förordna detta undantag hafva vi åberopat, att bankens skyldighet att inlösa sedlarna med silfver hvilar på regeringsförordnanden. Så har kunnat ske emedan 1809 ingen bank fanns, och banken, sedan den 1811 inrättades, ända till 1867 varit regeringens, icke ständernas. En statsbank, som kunde upprätthålla landets myntväsende, blef densamma först 1865. Men dessutom kunde

30 regeringen i saken förordna, emedan i dess författningar Borgå landtdags beslut om myntvärdet respekterades – med undantag för ryska rubelssedlarna i Myntmanifestet 1840. Men äfven den med detta manifest sammanhängande Instruktionen för banken (se ofvan) var korrekt. Att Dagbladsförfattaren icke förstått våra andraganden i denna punkt, utan hänfört citationen af de nämnda författningarne till frågan om guldmyntfot, är föga förunderligt. Ty, såsom sagdt, han håller sina läsare i den tro, att vi uppställt »guldmyntfotsteorier».

Hvartill det gagnat, att äfven Dagbladet aftryckt § 69 i reglementet för banken, är svårt att säga, då bladets läsare stanna i okunnighet om

40 beskaffenheten af den åtgärd till myntförsämringens hämmande, hvars möjlighet utgör hela ämnet för vår undersökning. Morgonbladets läsare känna, att enligt vår uppfattning den ifrågasatta rättigheten för banken ingenting skulle ändra i marksilfvermyntets gångbarhet såsom lagligt betalningsmedel, icke heller i det myntvärde, banksedlarna representera. Detta myntvärde är Borgå landtdags 374 ass silfver, sådant nemligen detta förnärvarande befinner sig i följd af silfvervärdets fallande. Dagbladet deremot menar oss hafva förordnat en ändring i detta myntvärde utan landtdags hörande. Sådant kan med en sådan motståndare icke hjälpas. Sannt är, att ingen skulle kunna liqvidera

50 miljoner i silfvermynt, ingen heller af banken erhålla miljoner silfvermynt mot dess sedlar. Men sådant sker icke heller förnärvarande, emedan marksilfret är endast skiljemynt. Ingen skulle ens begära miljoner i guld, om banken håller sådan vexelkurs, att metallexport icke lönar sig, såsom hittills alltid skett. Men guldmynt skulle dock mottagas, om det blott mottages i kronans uppbörd. Att påbjuda det

såsom lagligt betalningsmedel är icke ifråga. Många länder hafva med silfvermyntfot äfven haft guldmynt. Misstaga vi oss icke, hade äfven Sverige guldkronor ett par år förrän guldmyntfot infördes, ehuru väl med bibehållen skyldighet för riksbanken att gifva silfver. Inskränkningen i denna skyldighet för vår bank skulle vara en nödens lag.

Ur denna synpunkt betrakta vi äfven Bankfullmäktiges maktfullkomlighet. En fullmakt, sådan som deras, kan betyda mycket eller litet. Ingen annan än Bankfullmäktige är domare öfver det ansvar, de vilja ikläda sig. Men gifvet är, att fullmaktens vidd beror af farans storlek för banken och för landet samt af möjligheten af snar hjälp på en eller annan väg.

10

För vår del hafva vi icke insisterat på den ena eller andra åtgärden, utan blott diskuterat möjligheten af snar åtgärd. Ty vi inse alltför klart vidden af svårigheterna, äfven om med landtdagens bifall guldmyntfot skulle proklameras – om hvilket en annan gång.

72 REPLIK.

Morgonbladet n:o 77, 3.IV 1876

20

Herr F. L. S. har i Helsingfors Dagblad infört en ny artikel i myntfrågan, riktad mot *Morgonbladet*. Författarens person och anfalls art göra det oss plågsamt att bemöta detsamma. Vårt svar blir derföre snävt.

Hr F. L. S. bistår *Dagbladet* i bemödandet att upptäcka misstänkliga åsikter i vårt uppsats i N:o 63.

Tillåt oss, hr F. L. S., försäkra att, om vi hysa en åsigt, vi hafva mod nog att uttala densamma i uttryckliga ord och bespara vederbörande all exegetisk möda. Till tydning har, med förlof, hr F. L. S. än mindre rättighet, än domstol enligt f. d. presslagen.

30

Det nya tydningsförsök, hr F. L. S. gör, angår följande. Vi började uppsatsen med en framställning (Se N:o 63 sp. 1) af, »myntförsämringens» verkningar och frågade:

»Men är snar rättelse möjlig? Vi våga icke lemna ett positivt svar på frågan. Men gifvet är, att om ständernas medverkan skall afvaktas, ett rundt år förgår, förrän beslut i saken kommer till stånd, ett halft minst, förrän reformen är genomförd. D. v. s. guldmyntfot kan fås med början af 1878.

Den, som i dessa rader inlägger något förnekande af ständernas berättigande, gör det för egen risk och räkning. Ty icke innehålla de ett enda ord om berättigande eller icke berättigande. De säga enkelt, att rättelsen kommer att dröja två år, om guldmyntfot skall proklameras och ständernas åtgärd afvaktas. I det följande afhandlade vi möjligheten af tidigare rättelse *utan* guldmyntfot och *utan* ständernas åtgärd, såsom våra läsare känna.

40

Hr. F. L. S:s öfriga tydnings-bemödanden äro ett upprepande af *Dagbladets*, hvarför vi lemna dem derhän.

Lika litet vilja vi tvista om påfvens skägg: skrot och korn i Borgå landtdags beslut. Hr F. L. S. delar vår åsigt, att landtagen icke beslöt angående ryska silfverrubelns skrot och korn. Men han vidhåller, att dess beslut gällde, af hurudant skrot och korn det mynt borde vara, som i landet skulle gälla såsom hufvudmynt. Vi fråga blott: hvar står det *skrifvet*? Vår uppfattning stöder sig på beslutets och myntmanifestets uttryckliga ord. Och enligt denna uppfattning är grund- och

50